

Ярдәмче фигыльләр.

Фигыль дәрәжәләре

**Татар теле
Морфология**

**Фигыль дәрәжәләре.
Ярдәмче фигыльләр.**

Фигыль дәрәжәләре

- эш-хәлнең үтәлү дәрәжәсен белдерә;*
- эш-хәлнең үтәлешенә башлану, тәмамлану, дәвамлылык, кинәтлек, кабатлану, өлешчә генә үтәлүе кебек мәгънә төсмерләрен бирә;*
- ярдәмче фигыльләр (аналитик чаралар) һәм кушымчалар (синтетик чаралар) белән белдерелә.***

Ярдәмче фигыльләр

Марат урыныннан торды һәм укытучыга карап тора.

**Сөйләмдә мөстәкыйль фигыльләр ярдәмче фигыль функциясен дә үти ала.
Бу вакытта алар мөстәкыйль фигыльгә өстәмә мәгънә өсти.**

Ит, икән, ит ярдәмче фигураләре

(аерым гына кулланылмыйлар)

Урамда
кар ява иде.

Йолдызларны
кем яндыра икән?

Кызым,
миңа ярдәм ит!

Мөстәкыйль һәм ярдәмче фигыльләр

*Ул тоткан балыгын
кире елгага җибәрде.*

*Бала куркудан
елап җибәрде.*

**Фигыльләрнең кайчан мөстәкыйль, кайчан ярдәмче икәнлегенә
җөмләдә күренә.**

Мөстәкыйль һәм ярдәмче фигыльләрнең кулланылышы

*Айсылу энесенә карады.
Айсылу энесенә рәсем ясады.*

**Мөстәкыйль фигыльләр
төп мәгънәне белдерәләр.**

*Мин
ясап карадым.*

*Син
ясап карадың.*

*Без
ясап карадык.*

**Ярдәмче фигыльләр
зат-сан белән төрләнәләр.**

**Мөстәкыйль фигыльләр төп мәгънәне белдерәләр,
ә ярдәмче фигыльләр зат-сан белән төрләнәләр.**

Иде ярдамче фигыле:

- 1) үткән заман төсмере өсти: бәхетле иде, эңсидәү иде;*
- 2) үткән заман хикәя фигыльнең катлаулы формаларын ясый: кайта иде, көткән иде;*
- 3) теләк мәгънәсен белдерергә ярдам итә: күрергә иде, барсаң иде.*